

dő nemzedék az újraindulást testesíti meg. Én az élre álltam, s kineveztem magam Mózesnek. Isten „bátor” harcosaként ott jártam előttetek, s közben saját lábaira ereszkedett ifjaitokat csalogattam, hogy jöjjenek, mert Isten megígért egy olyan hazát, melyben kiegyensúlyozottá válik az életünk. Én, az új Mózes a szántó-vető ember elszántságával nem tekintettem vissza, s mára azt kellett tapasztalnom, hogy nem követ engem senki. Hogy csalóka ábrándnak tűnik-e az ígéret, én azt helyettetek nem tudom megmondani, de annyit tudok, hogy míg visszafordultam azért, hogy visszaszaladásotokban utolérjelek, rájöttem, hogy nem vagyok Mózes, hanem csak egy ember a többi közül, de aki hisz Isten ígéreteiben. Éppen azért, mert nem vagyok Mózes, nem szólhat nekem az isteni figyelmeztetés, és nem vádolkok titeket sem amiatt, hogy oda én nem mehetek be. Én továbbra is érzem, hogy ölel engem Istenem, szívem dobbanásában él a remény, hogy hamarosan az ígért föld határára érek. Még egy bérc van a láthatáron, s csak arra kell felmennem ahhoz, hogy megérkezzen. Azt is mondom, hogy nem maradhatok le azoktól, akik bíznak Isten szeretetében és az ő ígéreteiben. A szemem könnybe borul, ha arra gondolok, hogy ti nem akartok jönni a reménység hittel kikövezett útján.

A történet tehát nagyon régi, s így a keret is, de a szereplők újak, és mi vagyunk azok. Felnőttek vagyunk, akik saját lábainkon haladunk céljaink és reményeink fele, de ne feledjük el, hogy Isten bennünket is karjai közt hordoz a Nagy Úton, de nekünk is bele kell kapaszkodnunk az Ő szeretetébe. Ámen.

A HIT BIZONYSÁGA

Fil 1, 21-24

Kedves Atyámfiai, Testvéreim!

Pál apostol olyan természetességgel beszélt ügyéről, mintha az nem is e létből való eltávozását jelentette volna, de ugyanakkor mély bizonyossággal vallott, s szavaiból ez érezhető ki. Nem a maga ügyének biztos lefolyása öntögette bele a biztonságérzetet, hanem Isten iránt való elkötelezettsége csendes letisztult vizeiben evezett, de olyan nagy biztonsággal, mint aki a parttól csak egy karnyújtásnyira van. Kiérezhető az alapgondolathból az apostol higgadt megfontolása, melynek köszönhetően sem az élet, sem a halál nagy kérdései fölött nem mészárolt el többé, hiszen akár élete, akár halála Isten kezében van lehelyezve. Ennek eredményeként született meg az a megfogalmazás benne, s amit a filippibelieknek meg is írt, hogy az embernek két lehetősége van:

1. elfogadni Isten akaratát és azonosulni vele,
2. minden nehéz pillanatban kérni kell Isten áldó erejének segítségét.

Téves lenne elhamarkodott megjegyzéseket tenni arra vonatkozóan, hogy Pál apostolnak könnyű volt az elhangzottak szerint nyilatkozni, mert nemcsak fordulatokkal, hanem eredményekkel teljes életet is tudott maga mögött. Ennek Pál apostol tudatában volt, hiszen egy pillanattig sem titkolta el, hogy ő is testben és lélekben él, s mint testi ember, ő is tiltakozott a szenvedés és a halál ellen. Mint másnak, úgy neki is szüksége volt az isteni segítségre ak-

kor, mikor az élet nehézségei eluralkodtak rajta, s ezekben a helyzetekben csak egyetlen megoldást mondott sikeresnek: az imádságot. Ebben a lehetőségben találta meg ő is az újabb erőgyűjtést a földi küzdelem továbbfolytatásához. Erre az imádkozási alkalmakra hangsúlyozottan szüksége volt, mert a szenvedés óráin teljes mértékben készen állt sok türelemmel elviselni mindent. Nem a szükség pillanataiban kellett rimánkodnia Istenhez, hiszen a korábbi imádságos alkalmakkor megtette azt, hanem ekkor még szinte szólnia szem kellett, s a szentlélek segítette a feleletek megadásában.

Pál apostol nagyra értékelte saját testét, és éppen ezért nem tekintette azt a lélek porhüvelyének, hanem olyanak, mely helyet adott az isteninek, hogy így éppen benne legyen naggyá. Kihangsúlyozta mintegy unitárius álláspontunkat is, hogy Isten a maga lelkéből egy parányit belelehel az emberbe, hogy azáltal már megközelíthesse a teremtmény az isteni magaslatot, s élete során éppen arra törekedjen, hogy tudatában, jellemében, cselekedeteiben méltó legyen Isten lelkének elhordozására. Az apostol ennek következtében tehát beismerte, hogy életünk a testhez van kötve, s ennél fogva nagy szükségünk van rá. Nem hiába vívódott tehát, hogy melyiket válassza a két lehetőség közül: azt-e, ami neki és talán másnak is jobb, vagy azt, ami szükségesebb? Meggyőződéssel üzenté az apostol, hogy számára az lenne a jobb, ha elköltözne a földi térről, viszont bevallotta azt az érzelmét is, hogy a gyülekezetben is szükség van rá. Nem azért akar elmenni, mert csalódott az emberekben vagy az életvitelünkben, hanem azért, mert időszerűvé vált feltenni a kérdést, és meg is válaszolni azt. Arra figyelmeztette a filippibelieket, hogy most választás előtt állnak: Igazság szerint az embernek választási lehetőségei vannak, de kérdés, hogy azt kell-e nézni, ami jobb, vagy azt, ami megköveteli a szükséges, leghatékonyabb megoldást. A megérthetőség kedvéért egy képet használt az apostol, melyben a testiséget az aratáshoz hasonlítja, s mikor azt jelölte meg, hogy számára az életben való lét az aratást jelenti, akkor félrevezető azt érteni, hogy számára már nincs többé szántás, vetés. Itt pontosan arról van szó, hogy a gyümölcsöket kell betakarítani.

A helyzet nagyon feszültté vált, s talán éppen ezért igyekezett végre teljes mértékben feloldani azt azzal, mikor a döntést Istenre bízta. Már döntésekor is előfordult a kettősség, s hasonlóképpen Isten is aszerint dönt. Abban volt emberi nagysága az apostolnak, hogy ezt a döntést nem ő hajtotta végre, hanem átadta Isten kezébe. Meggyőződéssel vallotta, hogy Isten a szükségesebb mellett fog dönteni, s akármilyen kimenetele is legyen Isten végzésének, mindenki megnyugtatására mondta, hogy sem ő, sem más nem fog Isten döntései miatt megszegyenülni, mert azok, akik Isten mellett szolgálnak, azoknak még akkor sem kell lecsüggedt fejjel járniuk, mikor a világ embereinek megítélése szerint el is buktak ők. Adott isteni döntés után bekövetkező szegyenkezés ebben az esetben nem azt jelenti, hogy a „pert és az életet” elveszítette a „harcos”, hanem azt, hogy hűséges maradt Isten mellett.

Pál apostol gondolatmenetével eddig szinte mindenki egyetért. A nehézségek akkor támadnak, mikor magunkra értelmezzük a figyelmeztetéseit. Bevallhatjuk, hogy mi is mindannyian testiek vagyunk, testünknek élünk és tiltakozunk a szenvedések ellen. Megpróbálnak a testi betegségek, ránk száll-

nak a lelki gyötrelmek is, sokan jajveszékelnék fájdalmukban, mások pedig csendes fohászkodásba kezdenek. A tiltakozások komoly megnyilvánulási formáival találkozunk a mindennapi életben, hiszen csak egy rövid látogatást kell tennünk a kórházban, hogy közelebbről megtapasztaljuk a betegséget, vagy éppen a temetőben kell járnunk egy vasárnap délután ahhoz, hogy a halállal is még jobban szembenézzünk. Sarkalatosan mondogatjuk önmagunknak, hogy: „azért egyed örömmel a te kenyeredet és igyad jó szívvel a te borodat”. (Préd 9,9).

Hozzáláncolódtunk az élethez, s nem hiába, hogy olyan erők kötődéseink. A legtöbben azért vállalkoztunk lelkünk mélyén a társas életre, hogy megteremjük gyermekeinket, s a földi élet örömeit adjuk át. Életük nehézségeiben ritkán panaszoznak a szülők gyermekeik előtt, hogy azáltal is mintegy álcázzák mindazt, ami kellemetlen a testiekben: a szenvedést és a halált. Minden érthető tehát, ha ragaszkodunk a földiekhez, elért sikereinkhez, betakarított gyümölcsseinkhez. Éppen az apostol figyelmeztetése az azonban, hogy szembenézzünk lelki nagyságunkkal is, s a kérdést azért tette fel, hogy tovább ne halogassuk a választ: Te mit választanál?!

Két embert állít Isten is döntés elé: az egyik egészséges, a másik pedig szenvedő beteg. Sem az idő, sem a kor nem alkalmas arra, hogy egy ember egészségesen a halálra gondoljon. Tudjuk azonban, hogy földi sátorházunk elhomol egyszer. Felteszi a választás elé állított ember a kérdést magának: Mi jobb nekem és mi hasznos? Jobb lenne bizonyára szántani, vetni és aratni, más szóval folytatni azt a munkát, amivel megbízta az élet.

A beteg előtt is hasonló kérdés feszeng, mire ő: Jobb lenne elmenni, hogy magamnak enyhületet, másoknak pedig könnyebbséget szerezzek.

A válaszok végkicsengését hallja mindenki magában. Mit mondotok tehát? Menni, vagy maradni? Az apostol teljes mértékben megadja az irányt: Ne töprengjünk azon, hogy mi lenne jobb nekünk, sőt ne is számoljunk vele. Egy biztos lehetőség van: mindenkor csendesen fohászkodni. Itt nem kell a lélekre támaszkodni a felelet megadásában, hiszen az élet nem vívódásokra nyitott kaput előttünk, és nem is arra, hogy latolgassuk annak lehetőségeit. A biztonság csak egy irányból jöhet: Isten kezéből. Ott vagyunk tehát életünkben és halálunkban örökös oltalomban. Ma azt mondjuk mindannyian tehát, hogy Isten kezébe tesszük le testi és lelki életünket egyaránt, és Ő döntse el, hogy még meddig enged gyümölcsöt érlelő őszökben tavaszokról álmodozni, vagy elmenni lesz jobb nekünk. Emberi nagyságunk csak akkor válik felnőtté, ha ezt sikerült megvalósítani. Próbáljuk meg, s a felkínálkozó lehetőséget úgy tartsuk meg, hogy örökre sajátunk maradjon, s elmondhassa majd Isten rólunk, hogy hűségeseink maradtunk hozzá mindörökre. Ámen.

„URAM, TANÍTS MINKET IMÁDKOZNI”^{*}

Lk 11,1

Íme, újra eljöttetek a templomba, és én ezt annak jeléül veszem, hogy ti tényleg komoly templomjárókká váltok majd. De milyen sokan voltak azok, akik ájtatosan megfogadták, hogy templomba fognak járni, mégis később a közömbösek csapatát gyarapították. És ha megkérdeznénk tőlük, mi az oka annak, hogy így cselekedtek, kérdésünkre nem kapnánk választ. Ezért arra kérlek én most titeket ebben az ünnepi órában, hogy imádkozzatok minden reggel és minden este, hogy ne hagyjatok egy napot sem eltelni úgy, hogy ne imádkozzatok, bármennyire sikeres vagy éppen sikertelen volt is az a nap.

„Uram, taníts meg minket imádkozni” - kérték a tanítványok az Urat. „Taníts meg minket imádkozni”: a tanítványok mindig is imádkoztak, az ősi imádságokat mondták, de most úgy érezték, hogy egy új imádságra van szükségük. Úgy mint a tanítványoknak, nektek is egy új imádságra van szükségetek, hiszen ti eddig is imádkoztatok, elmondátok az alaposan megtanult imákat, ám most jönie kell az igazi, lélekből fakadó imádkozásnak, melyben szívetek legrejtettebb érzéseit tárhatja ki. Ti is erre kéritek az Urat: taníts minket imádkozni. És mit tett az Úr? Megtanította tanítványainak a Miatyánkot, hogy ezt mondva, megtanulhassanak igazán imádkozni. Ezért ti is tartsátok szentnek a Miatyánkot, és mondjátok el azt minden nap. Azért adta nekünk ezt az imádságot az Úr, hogy esténként, csöndben, elmondjuk azt magunkban, mielőtt nyugovóra térnénk, és hogy a nap eseményeit, gondjait és a megszületett gondolatokat ebbe az imába foglaljuk.

Ó, a Miatyánk nem ismerhető meg, nem érthető meg egyszerre teljes egészében, első elmondásánál. Minden nap el kell mondani ahhoz, hogy fel tudjuk fogni, hogy teljességében megérthessük azt, hogy mennyi mindent rejtenek magukban ezek az egyszerű szavak. Minden kérdés egy prédikációt hordoz magában, mely azonnal óv és int, azonnal vigasztal.

„Szenteltessek meg a te neved, jöjjön el a te országod”. Mondjátok ki ezeket a kéréseket, és hallgassátok meg azokat a kérdéseket, amelyek ilyenkor fogalmazódnak meg szívetekben: vajon magatartásom, cselekedeteim és beszédem által megszenteltem-e Isten nevét, vagy éppen megszenségtelenítettem azt, ment-e az Ő országa ma előbbre, vagy sem.

„Legyen meg a te akaratod.” Mennyi mindent kell megélnie egy embernek ahhoz, hogy ki tudja mondani őszintén: „legyen meg a te akaratod.” És hogyan válhat ilyenné az ember, ha nem mondja el minden este ezt a kérést, ha nem fogadja el mindazt, ami vele aznap történt, ha nem fogadja el Isten akaratát.

* Fordította Jakabházi Béla Botond II. éves teológiai hallgató